

ANUL

XV

V · I · A · T · A AGRICOLĂ

No.

5

REVISTĂ BILUNARĂ
A
SOCIETĂȚII AGRONOMILOR
DIN ROMÂNIA

CUPRINSUL:

- ① Organizarea învățământului agricol superior . . . Dr. GR. ANTIPA
2. Chestiunea reorganizării școalelor inferioare de
agricultură OCT. RAȚIU
3. Starea învățământului agricol în Ungaria veche . A. COSCIUC
4. Măsuri pentru organizarea producției agricole . I. MAX. POPOVICI
5. Schițe zootehnice din Bavaria C. C. BĂICOIANU
6. Spicuri din presă în legătură cu congresul agricol. —
7. Loturile demonstrative. — Înștiințare.

1 MARTIE 1924

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
STR. SF. DUMITRU, 2. ETAJ III. CAMERA 16. BUCUREȘTI
CORESPONDENȚA REVISTEI A SE ADRESA: BUCUREȘTI, CĂSUȚA POȘTALĂ, 86

SOCIETATEA AGRONOMILOR

RECUNOSCUTĂ PERSOANĂ
MORALĂ PRIN ÎNALȚUL
DECRET REGAL No. 609/915

ARE SEDIUL ÎN BUCUREȘTI
STRADA SF. DUMITRU, 2
— E T A J. III —

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

Președinte: D. CĂRUNTU, Director-General al Fermelor;
Vice-Președinți: P. E. MIHĂESCU, Director la Regia Monop. Statului; A. NASTA, Director General al Cadastrului și profesor la Școala Sup. de Agricultură; *Membrul*: D. BUSUIOCESCU, Membru în Comitetul Agrar și Profesor la Școala Superioară de Agricultură; N. BUDIȘTEANU, Inginer-Agronom, fost Senator; D. G. CHIȚOIU, Inspector-General la Casa Centrală a Cooperăției și Improprietăririi; G. CIPAIANU, Sub Secretar de Stat la Ministerul de Agricultură; A. FLORESCU, Inginer-Agronom; D. GHIORGHIU, Secretar General la Ministerul de Finanțe; E. GRINȚESCU, Directorul Învățământului Agricol; I. HAȘEGANU, Inspector-General în Ministerul Agriculturii și Conferențiar la Școala Superioară de Agricultură; G. IONESCU-ȘIȘEȘTI, Director-General al Agriculturii și Profesor la Școala Superioară de Agricultură; T. MÂNDRU, Director la Centrala Obștiilor Sătești; D. I. PESCARU, Inspector-Principal la Regia Monop. Statului; E. PETRINI, Director-General pentru reforma agrară Cluj; C. SACHELARIDE, Director-General la Casa Centrală a Cooperăției și Improprietăririi și Conferențiar la Școala Superioară de Agricultură; C. SANDU-ALDEA, Director și Profesor la Școala Superioară de Agricultură; D. I. ȘTEFĂNESCU, Inspector General la Direcțiunea Generală a Agriculturii; *Secretar-General*: TR. BULANDRA, Inspector-General la Casa Centrală a Cooperăției și Improprietăririi; *Adminstrator-General*: N. DASCĂLESCU, Sub-Director la Creditul Ipotecar. *Secretar de Sedință*: N. MATEESCU, Agronom. *CENZORI*: P. BĂDULESCU, Inspector-General la Direcțiunea Generală a Agriculturii; I. M. DUICULESCU, Director General la Casa Centrală a Cooperăției și Improprietăririi; C. B. CRUCERU, Inginer-Agronom. *Supleanți*: I. SAIDAC, Inspector la Direcțiunea Generală a Agriculturii; I. SGÂNDĂR, Agronom. D. VASILIU-COMANA, Agronom.

— COMITETUL DE REDACȚIE —

— al revistei *Viața Agricolă* se compune din: —

G. CIPAIANU, D. G. CHIȚOIU, G. IONESCU-ȘIȘEȘTI, AL. NASTA,
C. SANDU-ALDEA ȘI D. I. ȘTEFĂNESCU

— SECRETAR DE REDACȚIE: D. G. CHIȚOIU —

ANUL

XV

V · I · A · Ţ · A
AGRICOLĂ

No.

5

::: REVISTĂ BILUNARĂ A SOCIETĂȚII AGRONOMILOR :::

ABONAMENTUL 20 LEI ANUAL

REDACȚIA ȘI AD-ȚIA: BUCUREȘTI, STRADA SP. DUMITRU 2. ET. III

ORGANIZAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
AGRICOL SUPERIOR¹⁾

Conformându-mă dorinței dvs., vă trimit prin această răspunsul meu în scris la cele 3 chestiuni ce mi le-ați pus :

I. Titlului de „absolvent al școlii superioare de agricultură” i se va acorda întotdeauna numai atâta importanță, câtă valoare reală reprezintă el. Valoarea sa reală, întrunsecă depinde de cunoștințele teoretice și practice ce li se cer elevilor pentru a li se elibera acest titlu, iar calitatea acestor cunoștințe, depinde :

1) De cunoștințele pregătitoare ce se cer elevilor pentru a fi admiși în școală ; 2) De capacitatea profesorilor și deci de modul lor de recrutare ; 3) De programul și disciplina școlii și 4) De mijloacele de învățământ de care dispune școala, adică de laboratorii, institute, material didactic, câmpuri de experiențe, activitate practică agricolă, etc. Toate aceste hotărâse rangul școlii în ierarhia învățământului țării și trebuie să stabilească printr-o lege specială, care să garanteze normele de aplicarea lor.

II. Fără să căm într-o țară, a cărei întregă economie națională și stare fin nciară — și deci și cea culturală — depinde aproape în întregime de starea producției agricole, chestiunea reorganizării învățământului superior agricol este de cea mai mare urgență. Faptul că regimul proprietății pământului din această țară a fost schimbat — din considerațiuni sociale — în mod radical și faptul că, prin această reformă agrară, trecerea dela vechea producție extensivă — bazată pe empirie — la o

1) Societatea Studenților Școlii Superioare de Agricultură Herăstrău a căutat să aibă părerea câtorva personalități cul ura.e de seamă asupra necesității organizării învățământului agricol superior și asupra modului cum să se facă această organizare. Dăm aci părerea D-lui Dr. Gr. Antipa, membru al Academiei Române și D-rector al Muzeului de Științe Naturale. (N. R.)

producțiune intensivă și rațională — bazată pe știință — a devenit o necesitate imperioasă pentru viitorul țării; aceste fapte ne impun o și mai mare urgență pentru rezolvirea chestiunii reorganizării învățământului agricol și cu deosebire a învățământului superior.

III. Soluționarea problemei organizării învățământului superior agricol trebuie să fie foarte chibzuită, pentru a-l pune în stare să corespundă nevoilor reale actuale ale țării și rolului său important în viitoarea organizare a producției ei agricole. Această nouă organizare a învățământului trebuie să-l pună în stare de a produce nu numai funcționari ca până acum, ci adevărați agricultori, înzestrați cu cunoștințe solide teoretice și practice, corespunzătoare tuturor nevoilor dezvoltării agriculturii noastre, și cu o educațiune care să le dea inițiativă și siguranță în conducerea unei gospodării independente. De asemenea noul învățământ superior trebuie să fie capabil de a produce și de a dezvolta mai departe adevărați oameni de știință agricolă, specialiști care să exploreze țara din acest punct de vedere, să studieze problemele ei speciale agricole — bazate pe sol și clima țării — și să găsească soluțiunea acestor probleme cât și a valorificării cât mai rentabile a produselor ei agricole de natură vegetală sau animală.

Pentru a putea corespunde unei asemenea meniri, școlile noastre superioare de agricultură, trebuie să aibă o organizare și să fie astfel înzestrate ca să poată face față tuturor necesităților ce decurg din această menire și anume:

1) Studenții la înscriere trebuie să aibă pregătirea necesară ca să poată înțelege cu ușurință cursurile superioare ce li se predară; deci să fie absolvenți ai liceelor.

2) Profesorii trebuie să fie recrutați numai din oameni de specialitate, care — prin titlurile lor academice și prin lucrări științifice recunoscute — au dat dovada că pot îndeplini cu succes sarcina ce li se încredințează. Pentru pregătirea lor e necesar să treacă printr'o întreagă filieră — asistent, șef de lucrări, conferențiar, docent, agregat etc., — până ajung la rangul de profesor definitiv. Lor trebuie să li se asigure și astfel de condițiuni materiale, încât să-și poată consacra întreaga lor activitate numai catedrei și lucrărilor teoretice și practice dela această școală.

3) Programul cursurilor și a lucrărilor științifice în institute și laboratoare sau a lucrărilor practice în câmpurile de experiențe ale școlii sau pe alte gospodării rurale, trebuie să fie cât de largi alcătuite, spre a da puțința studenților să-și capete deoparte cunoștințe solide generale și apoi de a se specializa în diferitele ramuri ale științelor agricole.

4) Școala trebuie să fie înzestrată atât cu laboratoarele și câmpurile de experiențe necesare dobândirii culturii generale

agricole cât și cu institute speciale care să corespundă nu numai nevoilor pur științifice, adică acele de a face și organiza cercetări speciale în diferitele ramuri ale științelor agricole: *Institutul Agronomic* cu secțiuni de pedologie, cultura și selecționarea plantelor, chimia agricolă etc.; *Institutul de Zootehnică*; *Institutul de ameliorațiuni fonciare și hidraulică agricolă*; *Insti-tutul de hidrobiologie, pescărie și piscicultură etc.*, precum și o serie de stațiuni experimentale.

5) Titlurile ce se conferă studenților să fie de 2 feluri:

a. *Ingineri agronomi*, pregătiți cu toate cunoștințele generale și speciale pentru practica agricolă și conducerea gospodăriei, organizată și exploatată în mod rațional și

b. *Doctor în științele agricole*, pregătiți pentru diferitele specialități, ca cercetători științifici și ca conducători ai stațiilor experimentale sau ca profesori pentru diferitele ramuri ale agriculturii.

Valoarea reală a acestor titluri — și deci considerațiunea de care se vor bucura absolvenții școlii — va depinde totuși numai de cunoștințele pozitive și de educațiunea științifică și practică cu care vor părăsi elevii școala; iar aceste vor depinde și ele numai de organizarea și înzestrarea școalei cu institutele ei anexe și de cultura și seriozitatea profesorilor. Căci nu trebuie să se piardă din vedere că și titlurile sunt ca și hârtia-monedă, adică: li se poate da ori ce valoare nominală, dar, în circulațiunea lor, ele nu au o altă valoare de cât aceea a fondului care le garantează. Tocmai, pentru a crea toate aceste garanții, este nevoie de o lege care să organizeze și să ocrotească învățământul superior agricol, punându-l în stare să se ridice la nivelul nevoilor reale ale țării și să producă elevi capabili de a așeza viitoarea ei agricultură pe o bază științifică în locul empiriei din trecut și deci de a da o nouă îndrumare și de a pune mai bine în valoare, atât puterea de producție a solului țării cât și puterea de muncă a marii majorități a populației ei.

Dr. Gr. Antipa

Membru al Academiei Române

Chestiunea reorganizării școalelor inferioare de agricultură

În articolul precedent arătam modificările ce s'ar putea aduce actualului program al învățământului teoretic al acestor școli.

Acele modificări ar fi de adus numai în cazul când s'ar renunța în mod hotărât la alte schimbări mai radicale, schimbări la cari n'ar trebui să se renunțe, întrucât organizarea actuală a

lor este cu totul greșit întocmită și departe de a-și ajunge scopul ce-l urmăresc, sau pe care trebuie să-l urmărească.

Învățământul agricol în genere se împarte în trei părți: superior, mediu și inferior.

Scopul celui superior este formarea de oameni de știință înaltă, cercetători meticuloși în domeniul societății, buni povăduitori ai noilor adevăruri ce vor enunța, buni profesori și buni conducători ai instituțiilor superioare cu caracter agricol. În aceste școli urmează să se primească tineri cu cultura generală complet formată, adică bacalaureați.

Scopul învățământului mediu este formarea de specialiști mai mult în domeniul aplicat practic al plugăriei; buni administratori ai diverselor exploatațiuni agricole, buni fermieri mari și mijlocii, precum și bune ajutoare ale conducătorilor superiori din diferitele instituții cu caracter agricol; cu alte cuvinte, buni funcționari ai statului. Aci se vor primi tineri cu cel puțin 4 clase de liceu.

Învățământul agricol inferior trebuie să fie instrumentul care să servească în întregime și exclusiv la răspândirea cunoștințelor agricole în pătura de jos a plugarilor. El trebuie să se adreseze numai acestei pături și trebuie să lucreze numai în vederea formării de buni gospodari, de buni și luminați plugari. Tendința lui nu trebuie să fie nici într'un caz formarea de funcționari.

Tochmai acest fapt, această intervertire a scopului acestor școli a fost greșala noastră cea mai mare. În loc ca pe absolvenții aceștia să-i trimitem la rostul lor, la coarnele plugului, noi i-am chemat la diferite funcțiuni publice, condiționând ocuparea a diverse posturi de absolvirea acestor școli.

Dacă școlilor superioare, medii ca și celor inferioare nu le-am cerut decât funcționari, atunci cari absolvenți, ai căror categorii de școli urmau să fie destinați a umplea celalt gol din mijlocul populației rurale? Ai școlilor elementare? Ar fi o iluzie de neertat să se mai creadă și de aci în colo că absolvenții acestor școli — chiar dacă ele s'ar mai menține — se vor întoarce la bucata lor de pământ, câtă vreme ei vor avea dreptul ca după absolvire să urmeze mai departe în școlile inferioare și cât timp mai ales acestora din urmă li se vor da drepturi să ocupe funcțiuni publice.

Pentru îndreptarea lucrurilor și pentru ca să ajungem la îndeplinirea adevăratului scop al școlilor inferioare de agricultură, va trebui să schimbăm radical actuala organizare a lor, în sensul ca ele să lucreze exclusiv în vederea formării de țărani luminați și pătrunși de necesitatea aplicării cunoștințelor științifice în

plugăria ce o vor face pe bucata lor de pământ și nici de cum în sensul producerii de funcționari.

În acest scop, va trebui în primul loc stăvilit complet accesul acestor absolvenți la funcțiile publice, pentru a-i sili să se întoarcă acasă, să aplice cunoștințele pe cari le-au căpătat în școală pe bucata lor de pământ și în gospodăria lor.

Se va obiecta imediat că dacă s'ar pune această stavilă categorică, în primii ani chiar, școlile acestea ar rămâne fără nici un elev și prin forța lucrurilor, ele s'ar desființa. Este exact.

Intrucât însă noi avem nevoie de acest învățământ organizat în sensul mai sus arătat — și avem nevoie mai mare ca de onicare altul în actualele împrejurări, va trebui să facem în așa fel, încât organizat fiind pe aceste baze, să aibă totuși anual numărul suficient, ba chiar numărul voit de elevi.

În acest scop, cred că ministerul de război cu ocaziunea recrutărilor ar trebui să destine anual de fiecare școală un număr de 20 tineri dintre fiii de țărani, cărora să li se reducă serviciul militar propriu zis la 6 luni, iar restul de 2 ani jumătate să urmeze în mod obligator la una din aceste școli, la cari vor fi repartizați. Acești 2 ani jumătate trebuie să se considere ca făcând parte tot din stagiul militar, certificatul de absolvire, făcând dovada în acelaș timp și de satisfacerea completă a obligațiilor militare.

La alegerea lor trebuie să se aibă în vedere ca ei să fie luați dintre fiii de țărani cei mai înstăriți, cu cel puțin 5 ha, proprietate și în acelaș timp să aibă într'un grad mai mare și cunoștințele celor 4 clase primare.

Cele 6 luni sunt absolut suficiente pentru a-și completa și a-și însuși cunoștințele și instrucția militară, iar în cei 2 ani jumătate, cari după cum spuneam se vor considera ca făcând parte tot din cadrele încorporațiilor, tinerii ar primi în școală toate cunoștințele necesare unei bune și raționale plugării.

Tinerii aceștia după terminarea școlii, nu mai trebuiesc primiți în nici o funcțiune publică, astfel ca ei să fie siliți să se întoarcă cu tot bagajul de cunoștințe, pe cari și le-au însușit, la vetrele lor, pentru a-și continua îndeletnicirea cea adevărată.

În felul acesta, pe lângă faptul că nici armata n'ar pierde nimic, dar ar rezulta anual un număr de 20 de absolvenți de fiecare școală, cari întorși în comunele lor, negreșit că prin aplicarea cunoștințelor în ce privește plugăria, creșterea și întreținerea vitelor, cunoștinți pe cari și le-au putut însuși în cei doi ani jumătate, vor fi tot atâtea exemple vii pentru consătenii lor.

Negreșit că în cazul când s'ar admite și s'ar recurge la acest sistem, ar urma să se modifice programul învățământului teoretic al acestor școli, simplificându-l la cunoștințele strict necesare. Ar urma în acelaș timp să se înmulțească numărul școlilor

medii, transformând câte-va din cele inferioare, și anume pe acele ce sunt în apropiere de orașe, spre a se putea recruta corpul profesoral necesar.

În rezumat deci, modificările cari ar urma să se facă și care după părerea mea sunt absolut necesare pentru buna și urgenta îndrumare a agriculturii pe drumul cel adevărat, ar fi:

1. Ministerul de război să destineze anual pentru fiecare școală inferioară de agricultură câte 20 de tineri, cari au cele 4 clase primare terminate și care după ce-și vor face stagiul militar de 6 luni, să treacă și să-și completeze restul de 2 ani jumătate la una din aceste școli. Certificatele de absolvire vor face dovada și de satisfacerea completă a stagiului militar.

2. Aceste certificate să nu dea dreptul a ocupa vre-o funcție la stat, comună sau județ.

3. Programul de învățământ teoretic să se simplifice la strictul necesar, în vederea scopului urmărit.

În felul acesta școlile inferioare ar reveni la rostul lor, la rostul, pe cari erau chemate să-l îndeplinească școlile elementare, cu deosebirea că — în cazul nostru — elementele se vor recruta la început forțat, iar absolvenților nedându-li-se dreptul nici de a urma alte școli mai superioare, nici de a ocupa funcțiuni, nolens volens, s'ar întoarce cu cunoștințele primite în cei 2 ani jumătate la vetrele lor, la coarțele plugului.

Într-o perioadă de 15—20 de ani, practica agriculturii cu ramurile ei s'ar schimba cu totul, după cum s'ar schimba desigur și fața gospodăriilor noastre rurale.

Altfel, prin actualul sistem de organizare, prin care nu facem altceva decât că luăm elementele de la țară pentru a îndrepta spre orașe, spre funcționarism, vom ajunge la un moment dat la o pletoară, la un surplus de funcționari, iar satele și agricultura țării vor rămâne în aceeași stare în care se găsesc și azi.

Oct. Rațiu.

STARBA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI AGRICOL ÎN UNGARIA VECHIE Până în ajunul declarării războiului mondial*)

Suntem popor agricol, ceea ce s'a accentuat de-atâtea ori cu cele mai dferite ocazii. Industria, comerțul de-abia acum încep să se desvolte; toată viața noastră economică rămânând

*) Prezentul studiu a fost întocmit de noi în anul 1914, pe când figuram ca conferențiar agronom al «Asociațiunii pentru cultura poporului român» din Sibiu, în urma propunerii făcute Asociațiunii de către marele român basarabean Vasile Stroescu de a se înființa în fie-care județ din Transilvania câte o școală românească de agricultură.

bazată pe plugarul român. Plugăria însă se face încă și astăzi în cele mai multe locuri așa cum a pomenit țăranul din moși-strămoși, cu uneltele moștenite cine știe de când. Puține sunt locurile în care s'a introdus o *agronomie* mai rațională, uneltele mai bune, animale mai frumoase și de soiuri. Aceasta s'a făcut mai mult numai în locuri unde românii amestecați, fiind cu sașii, au învățat dela aceștia.

Cu toate că soarta țăranului român e una din cele mai grele, având moșie moștenită dela părinți, sau cumpărată cu cine știe ce greutate, de tot puțină, dară nici puținul acela nu-l știe munci, nu știe cum să scoată folos cât mai mare din el, și pentru îmbunătățirea stării economice a țăranului nostru, se face de tot prea puțin, putem zice aproape nimica.

Adevărat, că în continuu putem citi prin diferitele ziare și reviste, articole cu o mulțime de probleme economice, articole de emancipare și organizare a țăranului român, și apoi cu atâta rămâne, vorbe goale, fapte de loc. Toată acțiunea pornită pentru ridicarea bunei-stări economice a țăranului se mărginește la cele câteva articole publicate și în timpul din urmă la prelegerile și conferințele ce se țin cu diferitele prilejuri la sate. Prelegerile și conferințele așa cum se țin, nu aduc aproape nici un folos. Subiectul prelegerii de multe ori e de tot nepotrivit, fără de interes pentru țăran și de multe ori nu-l pricepe nici chiar acela care ține prelegerea. Așa, bunăoară, puțin înțeles are pentru țăranul nostru de a-i vorbi despre „Holera”, când nu e nici o primejdie din partea ei; înzadar îi vorbim de bacii și microbi din cari nu înțelege nimica, când el — adică țăranul — ar auzi mai bine ceva poate despre îngrijirea pomilor, sau cum să-și mărească cantitatea de nutreț, ori altceva ce-l interesează de aproape. Țăranul se plictisește; din toată prelegerea nu se alege cu nimica, iar noi ne lăudăm apoi că am făcut o ispravă bună, am luminat și pus poporul la cale, așa că va fi fericit. Iar când într'adevăr e vorba de a face ceva, de a organiza poporul, dela sate, de a-i sta într'ajutor la îmbunătățirea sortii sale, atunci începem discuția că „Este pregătit la noi terenul ori nu”, ca la urmă să lăsăm țăranul în stărea domnului să-și ajute cum poate, nefiind încă „terenul pregătit”.

În timp ce noi ne mărginim la discuții de felul acesta, și la scris de articole despre emancipare și organizare, celelalte neamuri lucră înainte, își luminează poporul prin prelegeri și cursuri sistematice ținute de specialiști, dară mai cu seamă prin școalele agronomice înființate pentru binele țăranului lor, dându-i știința necesară ca să-și poată lucra avutul părintesc în mod rațional, să scoată câștig cât mai mare. Numai școala a ridicat bunăstarea economică, culturală și morală a popoarelor celorlalte, și în primul rând școalele trebuiesc și pentru poporul nostru, dacă vrem să-l ridicăm.

Urgurii și mai cu seamă sașii, prin învățământul agricol au ajuns la ce sunt. Ei jertesc foarte mult pentru școlile de agronomie, pe care an de an se năzuiesc a le face cât mai desăvârșite.

În următoarele voiu cerca a face pe scurt istoricul și a da o descriere a stării actuale a învățământului agricol din Ungaria, atât a învățământului de stat, cât și a celui particular al sașilor, așa după cum mi-a fost cu puțință a aduna în timp scurt datele, folosindu-mă de anuarle școlilor și de unele publicațiuni ale Ministerului de Agricultură al fostei Ungarii și de vre-o câteva articole din „Közlök”. Desăvârșit nici de cum nu e acest studiu lipsindu-mi multe date. Sper însă că și în forma prezentată va aduce oare-cari servicii.

*

Cole dintâiu urme ale învățământului agricol, le aflăm din 1630 la Universitatea din Nagyozombat, unde s'a predat agronomia ca ramă specială. Au fost însă mai mult numai studii de economie națională; studii agronomice sistematice nu s'au făcut. Afară de universitatea din Nagyozombat, s'a mai predat agronomia la Școala superioară din Sárospatak (1650) și la unele școli militare (și așa numitele școli cquestre), cum au fost cele din Szemper (1763), Tata (1776) și Vác (1768). La toate acestea însă numai ca ramă laterală.

Învățământul special agricol în Ungaria și-a luat începutul în secolul XVIII din inițiativă privată și fără concursul Statului. Cea dintâiu școală de agronomie, cu menirea de a crește elevii pentru cariera agronomică, a fost școala înființată de Samuel Tessedik, fost preot în Szarvas com. Bichș la anul 1779. Școala a avut drept scop a da instrucțiune agronomilor fiilor de țărani. Lipsindu-i mijloacele materiale, a fost nevoită a-și lărgi cercul de activitate și a se ocupa și de creșterea de învățători. Școala a funcționat numai timp scurt. În anul 1806 s'a desființat, fără a lăsa vre-o urmă mai însemnată după sine.

În anul 1799 s'a înființat, conform ultimei dorințe a lui Christof Nákó, pe cheltuielile familiei Nákó, care mai târziu a primit rang de conte, în Sânmiclăușul-Mare o școală agronomică și industrială, la a cărei înființare s'a cerut și sfatul lui Samuel Tessedik. Școala aceasta în organizație a fost superioară celei din Szarvas și avea drept scop educarea personalului de serviciu de pe domeniile familiei și a țărănimii din comitatul Torontal. Școala există și astăzi, deși sub altă formă.

În anul 1797 a înființat contele Gheorghe Festetics „Georgicon”-ul în Keszthely lângă lacul Balatori și acest institut a fost începutul învățământului sistematic în Ungaria.

Ca școală de specialitate — neatârnată — institutul „Georgicon” înființat și susținut — pe cheltuielile sale proprii — de contele Gh. Festetics, a fost cea dintâiu nu numai în Ungaria,

ci în Europa întreagă, încât a pr mers institutului înființat de Thaer în Zell (Hanovera), la 1802 și altele, care toate s'au înființat mai târziu. Institutul a fost unic în felul său și a meritat pe deplin buna reputație în Europa întreagă.

Contele Festetics s'a silit, fără a se uita la jertfele materiale, a face din „Georgicon” un institut model, în care s'au predat toate studiile și toate ramurile cari păreau a putea contribui la înaintarea agriculturii.

Institutul a avut 8 secții și anume :

„Școala agronomică științifică”, care a avut drept scop pregătirea de agronomi calificați, cu științe agronomice superioare.

În „Pristaldeum” secția de drept — s'au primit juriști absoluți, cari au primit instrucție agronomică, pentru a crește din ei procurori agricoli.

Institutul pentru ingineri și arhitecți, cu scopul de a educa ingineri și arhitecți agricoli.

Școala agronomică populară, unde au primit instrucție copiii servitorilor și ai țăranilor;

Școala de silvicultură (pădurari) și vânători (Erdész-és vadász iskola).

Școala de „Macștri de herghelii și de călărit” (Ménestester és lovásziskola).

Școala de grădinărit și

Școala de economie de casă pentru femei, cu scopul de a crește femei cruțătoare și culte.

În fiecare secție instrucția teoretică s'a împreunat cu cea practică, servind ca teren de demonstrație domeniul dat spre acest scop. Institutul a fost înzestrat și cu edificiile necesare și o mulțime de colecții.

„Georgicon”-ul, ca atare, a funcționat 51 ani adică până în anul 1818, când s'a dizolvat intrând partea cea mai mare a profesorilor și elevilor în șirul soldaților lui Kosouth. Nefiind profesori și nici elevi, institutul n'a mai putut funcționa.

În cei 51 de ani de funcționarea institutului, au primit instrucțiune 1444 inși, ceea ce a făcut posibil ca și absolvenții să propage mai departe principiile agronomiei raționale.

În anul 1818 a fondat arhiducele Albert Casimir de Sachsen-Teschen, pe cheltuiala sa proprie „Institutul de agronomie” din Magyaróvár, având scopul principal educarea de funcționari agricoli pentru vastele sale domenii; a fost însă accesibil și pentru alții și spre acest scop a creat un internat și burse. În anii 1848-49 adecă în timpul revoluției, a stat închis. Limba de predare la început a fost cea latină; după aceea limba germană și în cei 37 de ani de existență a fost cercetat de 782 ascultători.

Din anul 1818 și până în 1839 nu s'a înființat altă școală agronomică.

În anul 1839 au înființat familiile Kírol yi și Batthyány în Róhonz un institut agronomic superior, având de scop în rândul întâiu creșterea de funcționari agricoli. În anul 1840 în Nagyköros, în 1845 în Zelemer, în 1846 în Szökshalom au fost înființate institute și școli practice de agronomie; acestea însă au funcționat numai timp scurt (până la 1848).

Toate institutele acestea au fost înființate și susținute de particulari, de oameni cu gândire nobilă și cu tragere de inimă pentru binele poporului.

Școala agronomică din Sîn niclăușul-mare în decursul revoluției din 1848—49 a stat închisă.

După revoluția din 1848—49, cel d'întâiu institut care și-a reînceput activitatea sa, a fost acela din Magyaróvár, care în urma unui înțeles între guvernul austriac și proprietar, arhiducele Albrecht, în anul 1850 a trecut în administrația guvernului austriac, a primit caracter oficial și numirea de „Institut superior ces. și reg”. Institutul a funcționat apoi — având profesori excelenți — sub diferite autorități și cu diferite limbi de propunere. Așa din 1850 și până la 1859 ca institut superior cu limba de propunere germană și supus fiind guvernului austriac.

În 1859 a trecut sub autoritatea ministerului de agricultură ungar, având cursuri paralele cu limba de propunere germană și maghiară și numirea de „Institut superior reg. ung. de agronomie”; în anul 1874 a fost ridicat la rangul de academie și în anul 1884 limba germană ca limbă de propunere s'a abandonat cu totul și de atunci încoace a funcționat ca „Academie reg. ung. de agronomie” având cursul de 2 ani și cerându-se de *calificație examenul de maturitate dela vre-o școală medie și un an de praxă agronomică, făcută în vre-un domeniu mai mare*. Din anul 1896 încoace — în care an, în urma unui decret regal, s'a reorganizat învățământul agricol superior, — are cursul de 3 ani, dar praxă anterioară nu se mai cere, având ascultătorii să facă praxa la institut, anul întâiu fiind mai mult numai practic.

Din anul 1818 și până în 1855, n'a fost nici un singur institut superior de agronomie, cu limba de propunere maghiară. Simțindu-se lipsa unui astfel de institut și pornindu-se mișcare în direcția aceasta — centrul mișcării fiind Reuniunea agronomică regnicolară ungară din Budapesta — urmarea a fost că în 1865 s'a înființat „Institutul superior de agricultură și silvicultură” în Keszthely, în locul „Georgicon”-ului. Deodată și în legătură cu institutul s'a înființat tot acolo și o școală agronomică regnicolară. În timpul acela au fost apoi două institute superioare: în Magyaróvár cu limba de propunere germană și în Keszthely cu limba de propunere maghiară.

Școala agronomică din Sânmiclăușul-mare a funcționat după revoluție până la anul 1855, când s'a desființat, reorganizându-se și înființându-se din nou în anul 1863.

După restabilirea constituției în Ungaria, guvernul ungar și-a extins activitatea și asupra reorganizării învățământului agricol și înființarea de institute în număr suficient.

În anul 1868 s'a deschis de către ministerul de agricultură „Institutul superior de agricultură” în Dobrițin înființat pe moșia „Pallag” a numitului oraș. În legătură cu acest institut s'a înființat și o școală agronomică regnicolară.

În anul 1869 s'a deschis Institutul reg. ung. de agronomie” din Cluj-Mănăstur (Klors-Monstor; astăzi însă Mănăsturu e încorporat la orașul Cluj). Institutul acesta a fost altfel organizat decât celelalte două. Institutele din Keszthely și Dobrițin au fost organizate după modelul institutului din Magyaróvár, cu cursul de 2 ani și cerându-se pentru primire la aceste institute examenul de maturitate și un an de practică. La institutul din Cluj, cursul a fost de 3 ani; practică însă nu s'a mai cerut, fiind anul dintâiu practic, și calificare anterioară s'a permis absolvirea de 6 cl. gimn. reale sau maturitatea dela vre-o școală comercială.

În anul 1874, în urma unei hotărâri regale, s'au reorganizat toate institutele superioare existente în Ungaria. Institutul din Magyaróvár și-a ținut organizația, a primit însă numirea de „Academie”. Institutele din Keszthely și Dobrițin însă, au fost reorganizate după modelul institutului din Cluj.

Tot în anul 1874 s'a înființat și Institutul reg. ung. de agronomie din Cașovia.

Din anul 1874 și până în 1906 învățământul agricol superior cuprindea Academia din Magyaróvár, cu cursul de 2 ani și cele 4 institute de agronomie din: Keszthely, Dobrițin Cluj și Cașovia cu cursul de 3 ani.

În anul 1906 învățământul agricol superior a suferit altă schimbare. În acest an institutele din Keszthely, Dobrițin, Cluj și Cașovia s'au ridicat la rangul de academie, rămânând cursul tot de 3 ani, iară Academia din Magyaróvár s'a reorganizat, căpătând în locul cursului de 2 ani de până atunci, curs de 3 ani (unul întâiu servește mai mult învățământului practic).

▼

Învățământul agricol inferior, putem zice că încă e foarte bine organizat. Școlile agronomice, cu menirea de a crește în primul rând țărani buni gospodari și economi raționali și în al doilea rând conducători de lucru, supraveghetori pentru domenii, s'au înființat de către stat și particulari în număr destul de frumos, având și rezultate foarte frumoase.

La școalele acestea cursul e de 2 ani, și în învățământul e parte teoretic; în mare parte însă e practic și exclusiv numai a științelor aplicate.

Cea dintâiu școală agronomică de Stat a fost școala din Keszthely înființată în anul 1865 pe lângă Institutul superior. A funcționat până în anul 1875.

Școalele agronomice de stat, existente azi, sunt următoarele: Școala din Dobrițin, înființată în anul 1867 în legătură cu Inst. sup. de agr. și mutată în anul școlar 1897—98 la Karczag Mai departe școalele din: Liptóújvár înființată în 1870 și mutată în anul 1882 la Rimaszombat; școala din Ada, înființată în 1884; — școala din Ciacova înființată în anul 1885; școala din Somegyeszentimre, înființată în anul 1885, „Institutul Christoph din Sânmiclăușul-mare, înființat în 1799 ca școală particulară, reorganizat la 1863 și trecut în administrația statului la 1888; școala săcuiască de agr. fundațiunea contelui Kún-Kocsárd din Georgiu, înființată în anul 1891; școala din Pápa, înființată la anul 1892; școala din Lugoj, înființată la anul 1895; școala din Iászberény, înființată în 1896; școala din Hodmezővásárhely, înființată în 1896; școala din Kecske-mét înființată în 1896; școala din Békésesaba înființată în 1896; școala din Konárom, înființată la 1898; școala din Brezová-lánya, înființată în anul 1900; școala din Șimleu, înființată în anul 1901; școala din Csikszereda, înființată ca „școală populară superioară” (gazdasági felső népiskola), în anul 1870; în care an și-a și început activitatea. Școala s'a fondat de către comitet, luându-se banii trebuincieși din Fondul cultural (Nevelési alap), a comitatului Ciuș, care fond s'a folosit pentru scopurile școlii. În anul 1904 a fost prefăcută în școală agronomică, aparținând acuma Ministerului de agricultură; școala din Kisszeben, înființată în anul 1908 și școala din Nyék-kálló înființată în anul 1910. Afară de școalele de Stat sus înșirate, mai este încă școala înființată de orașul Szabadka. Școala s'a înființat în anul 1896 pe teritoriul și cu cheltuielile orașului a cărui proprietate este; are însă și subvențiune de Stat.

În anul 1911, învățământul agricol inferior a fost supus unei schimbări, punându-se învățământul pe alte baze ca până aci. Ministrul de agricultură adevărat — ținând seamă pe deoparte de împrejurarea că mulți dintre elevii absolvenți ai școalelor agronomice nu se reîntorc la vatra părintească, nu se mulțumesc cu accia să fie pentru ei economi moderni și raționali, ci părăsesc micile gospodării din care au ieșit angajându-se unii pe proprietăți mari ca supraveghetori, conducători de lucru, funcționari subalterni, alții pe proprietăți mijlocii ca administratori, alții au părăsit cu totul cariera agronomică rămânând în armată ca sergenți, și un însemnat număr a sporit numai clasa

semidocșilor și a proletarilor, preferind muncii cinstite în economiile părinților lor, a se angaja pe la diferite birouri ca scriitori, copști și altele; de altă parte ținând seamă și de împrejurarea că numai acei economiși-au dat copii la școala de agronomie, cari aveau copii mai mulți și cu scopul ca după terminarea școalei să se ferească în altă parte iar nu ca să se reîntoarcă la economia proprie, — în anul 1911 a început reorganizarea școalelor de agricultură în felul acela, că la unele le-a schimbat menirea și caracterul formând din ele „școale pentru subalterni” („*altiszképzőiskola*”), cu cursul de 1½ ani, cerându-se ca elevii să aibă etatea de cel puțin 22 ani împliniți, fiind preferiți aceia cari au trecut peste serviciul militar; celelalte școale în parte s’au schimbat, în parte se vor schimba în „școale pentru mici economi” (*kisgazda képző*), cu cursul de 6 luni și anume d la 1 Octombrie până la 31 Martie și cu plan de învățământ cu totul schimbat, primindu-se în școală exclusiv numai fiii de țărani și de mici proprietari, și trecuți de 17 ani.

Reorganizarea aceasta, începută în toamna anului 1911, când s’a schimbat întâiu de probă, școalele din Lugoj, Pápa și Rimaszombat în „școale pentru subalterni” (*altiszképző*), iară școalele din Iászberény, Kecskemét și Nagyhalló în „școale pentru mici proprietari” (*kisgazda képző*), încă nu e terminată. În anul 1912, s’au mai schimbat încă în „*altiszképző*” școalele din Kiszeben și Somogyzentimre, fiind acum în total 5 școale de acest fel și școalele celelalte toate vor fi școale pentru mici economi cu cursul de 6 luni, afară de școalele din Șimleu și Sânmiclăușul-Mare, care rămân cu organizația veche cu cursul de 2 ani (Școalele acestea sunt fundațiuni).

Învățământul acesta de 6 luni, ar avea de bază învățământul agricol din școalele de repetiții agronomice, ca să servească mai mult numai pentru întregirea aceluia. Luând însă în considerare starea școalelor de repetiție, care există mai mult numai pe hârtie, și după aceea faptul că instrucțiunea se va face numai iarna începând cursul la 1 Octombrie și terminându-se în 31 Martie, timpul de 6 luni e mult prea scurt ca să poată aduce foloase reale; și aceasta cu atât mai puțin neavând elevii ocazie să cunoască și să facă lucrările practice de peste vară, care obvin în economie.

Școalele acestea cu cursul de 6 luni numai atunci vor putea aduce ceva folos real și să corespundă scopului, când și școalele de repetiție vor fi pe deplin organizate și acestea vor sta în strânsă legătură cu școalele inferioare de agricultură.

Invățământul agricol în școalele elementare. — În școalele elementare învățământul agricol și-a luat începutul pe baza legii școlare din 1868 art. XXVIII, care dispune

asupra înființării și susținerii școalelor de repetiție pentru copiii absolvenți a 4 clase primare și cari nu merg să urmeze studii la vre-o școală medie. În școala de repetiție aveau să meargă copiii dela 12—15 ani, iarna 5 ore, vara 2 ore pe săptămână, unde, pe lângă materialul prescris pentru școalele elementare, avea să se predea și economia de câmp cu toți ramii ei, punându-se totdeauna înseamnăte mai mare pe ramul principal de ocupație al poporului.

În forma pornită însă, școalele de repetiție n'au adus nici un folos, n'au corespuns nici-de-cum, așa că în scurtă vreme s'a pornit ideea reformării acelor. Mai întâi și-au ajuns scopul industriei și comerțanții, înființându-se școalele industriale și comerciale pentru ucenici.

Reformarea școalelor de repetiție în școale agronomice de repetiție, s'a pornit deabia în anul 1896, în urma unei ordonanțe ministeriale. Ministerul de agricultură, în înțelegere cu ministrul de culte, au hotărât adevă să introducă și în școalele primare învățământul agricol, iar pentru elevii ieșiți din școalele primare, să facă școalele agronomice de repetiție. Ordonanța dată spre acest scop în anul 1896 a stat pentru întâia oară organizarea și planul de învățământ a școalelor agronomice de repetiție, așa că s'a făcut un pas spre înaintare în favorul învățământului agricol la sate. Au lipsit însă puterile didactice necesare. Învățătorii n'aveau ideie de agronomie și ramurile ei; după aceea unele lipsuri a avut chiar și ordonanța. În calea progresului a stat însă, mai cu seamă împrejurarea că ordonanța nu s'a executat cu strictețe, transformarea școalelor de repetiție a mers și merge de tot încet, și la cele mai multe din cele transformate numai numirea s'a schimbat; încolo au rămas toate cele vechi.

În privința învățământului agricol popular, s'a dat o nouă ordonanță ministerială în anul 1902. Ordonanța aceasta a avut drept bază ordonanța din 1896 și s'a silit a perfecționa școalele agronomice de repetiție, punând totodată baza școalelor agronomice populare independente, cu învățător specialist. În urma acestei ordonanțe, parcă s'a și pornit o mișcare oareșcare în direcția aceasta, dar în curând s'a și oprit. O nouă întorsătură s'a dat chestiei prin proiectul de lege privitor la învățământul agricol popular, prezentat de contele *Apponyi* la 1 Iunie 1908, Camerei Deputaților și care proiect a fost deja primit de comisiile pentru : instrucție publică, agronomică și financiară ale Camerei Deputaților.

Proiectul acesta cuprinde pe scurt următoarele : Impune obligator înființarea de școale agronomice de repetiție în toate comunele, în care sunt cel puțin 50 elevi obligați a cerceta școala de repetiție. În asemenea locuri, se vor înființa școale agronomice

de repetiție *inferioare*. Acolo însă, unde numărul elevilor e cel puțin 120, trebuie să se înființeze școale populare agronomice independente, cu învățător specialist. (Nu e iertat să se confunde școlile acestea cu *școlile de agronomie*, cum s'a făcut în multe cazuri!). Școlile acestea independente ar trebui să aibă un teritor de 5—20 jugăre cat. pământ: 5 jugăre acolo unde ocupația principală a locuitorilor e pomăritul, grădinăritul sau cultura viilor; 20 jugăre unde ocupația principală e economia de câmp. Ca învățători vor putea fi angajați numai acei învățători diplomați, cari după terminarea pedagogiei vor fi terminat cu succes cursul de 2 ani al școlilor de specializare înființate anume spre acest scop. Timpul de instrucție ar fi 8 luni, iarna în 12 ore, vara în 6 ore pe săptămână.

Pentru școlile agronomice de repetiție, inferioare, comuna trebuie să dea un teritoriu dela 400st. p. până la 2 jugăre mărime, după cum e ocupația de căpetenie a locuitorilor. Timpul de instrucție ar fi și în aceste 8 luni: iarna 7 ore, vara 5 ore pe săptămână. Pentru predarea studiilor agronomice se vor putea angaja numai astfel de învățători, cari au primit atestat despre cercetarea cursurilor aranjate de Stat pe la diferitele școale agronomice.

În ce privește felul școlii ce se va înființa (inferioară sau independentă) aceasta o va stabili ministrul de culte luând în considerare și starea materială a comunei.

În școlile agronomice populare studiile obligatoare ar fi afară de religie și morală, următoarele: cunoașterea pământului (Agologia), prăsierea plantelor, prăsierea animalelor, lăptărie, grădinărit, cultura viilor, îngrijirea vinurilor, economia de casă, economia rurală, contabilitate, edificare, industrie de casă, organizare social-economică (însoțire).

Controla supremă ar exercita-o ministrul de culte. Școlile inferioare ar sta sub supravegherea inspectorului școlar; cele superioare sub supravegherea profesorului de specialitate (gardasági nakánár), însărcinat cu aceasta de ministrul de agricultură.

Acestea ar fi pe scurt dispozițiile proiectului de lege pentru organizarea învățământului agricol popular. La acest proiect de lege Reuniunea agricolă regnicolară ungară a propus unele modificări și anume: în acele comune, în care sunt cel puțin 60 elevi, să se înființeze școala agronomică independentă în legătură cu vre-o economie privată, dându-se proprietarului un ajutor pentru procurarea de unelte etc., iar unde în o comună n'ar fi atâția elevi, acolo să se grupeze mai multe comune care sunt aproape una de alta. În felul acesta, în locul celor 800, câte s'ar înființa după proiectul lui Apponyi, s'ar putea înființa 1500 școale și cu cheltuială mult mai mică.

Proiectul acesta însă până în ziua de astăzi tot numai proiect a rămas, în urma stării rele politice din țară și învățământul agricol popular stă încă și acum pe baza ordonanței din 1902.

Indată după prezentarea sus-amintitului proiect de lege, s'a pornit în măsură mai mare înființarea școlilor agronomice populare. Independente ar fi să fie 80, dintre cari unele s'au dovedit a fi o adevărată binefacere pentru popor. Poporul la început a primit cu ochi răi înființarea acestor școli, la urmă s'a dat cu ele și au început să meargă chiar și oameni mari, țărani bătrâni să învețe și să ceară sfaturi. (Școlile acestea sunt toate în părțile locuite de unguri).

Școli agronomice de repetiție inferioare ar fi să fie la 2500. Acestea există însă mai mult numai pe hârtie. Instrucția — unde sunt — încă lasă mult de dorit. Se face chiar numai ca să se poată zice că : „este”. Terenul școlii — pământul, grădina, — încă e cultivat ca vai și amar și interesul față de aceste școli e de tot prea mic. De acestea sunt destule și în comunele românești, și despre starea lor tristă se poate convinge orișicine la fața locului.

Calificarea învățătorilor. — Pentru a se putea preda cu succes agronomia în școlile populare elementare și în școlile agronomice de repetiție, ministrul de agricultură în înțelegere cu ministrul de culte, a luat mai multe dispoziții și anume : în anul 1896, când a apărut întâia ordonanță referitoare la școlile de repetiție, a împărțit la pedagogii de al Statului, profesori de agronomie specialiști, mai întâiu la 5, iar din anul 1898 încoace funcționează la 22 pedagogii astfel de profesori. Profesorii specialiști de agronomie sunt salariați din bugetul ministerului de agricultură, care exercită și controlul asupra lor în ce privește studiile agronomice și-i și numește. (Numea lor se face transferându-i dela vre-o școală agronomică de Stat la pedagogii). Cât timp sunt împărțiți la pedagogii, stau și ei sub direcțiunea pedagogiei și au ca forma înalt ministrul de culte.

Afară de aceasta, pentru calificare și mai bună, Ministerul împărțește din învățătorii tineri, necinsurați și cari au absolvat pedagogia cu succes pe lângă școlile agronomice ale statului, ca absolvind cursul de 2 ani să câștige cunoștințele trebuincioase pentru predarea economiei.

Din vara anului 1896 se aranjează din partea ministerului de agronomie pela diferitele școli agronomice ale statului cursuri pentru preoți și învățători, cari cursuri durcăză de regulă 4 săptămâni.

În sfârșit, tot pentru a crește învățătorii bine calificați și având în vedere înființarea școlilor agronomice populare,

În anul școlar 1910—11 s'a deschis la școala agr. de stat din Konárom școala agronomică pentru învățători (gazda: ági tanítókéjező) și în Kocsik mét institutul (școala) agronomic pentru învățătoare (gazda: ági tanító, öképző) cu cursul de 2 ani și la cari se primesc învățători respective învățătoare diplomate.

Invățământul agricol ambulant. — Pâna în anul 1878, învățământul agricol ambulant i-au predat profesorii diferitelor școale și institute agronomice. Înmulțindu-se cererile pentru ținerea de prelegeri și conferințe la sate, așa încât profesorii dela școale nu l-au mai putut preda fără a-și neglija chemarea lor, ministrul de agricultură a înființat în 1898 învățământul ambulant cu profesori speciali numai pentru aceasta, ca aceștia se steie la dispoziția marelui public. Invățământul ambulant e prevăzut mai departe și din partea conducătorilor diferitelor reuniuni agronomice și altoi instituțiuni, cari țin și aranjează prelegeri și cursuri pe sate, în mare parte — fiind ungurești — cu concursul și ajutorul Statului.

Profesorii ambulanti răspândesc învățământul unei economii raționale în popor, parte prin prelegeri și serii de prelegeri, parte prin cursuri de câte 2—4 luni ținute la sate. Cursurile de 2—4 luni au drept țină învățământul special, ca să deslușiască pe participanți despre toate chestiile economiei. Seriiile de prelegeri au drept scop învățarea unui ram oare-care, iar prelegerile singuratică ca să deștepte interesul țărănimii, să dea prilej pentru a discuta unele chestii de actualitate și a lămurii.

În iarna anului 1878—99 s'a pornit și ținerea cursurilor pentru *industrie de casă*.

Atât prelegerile și cursurile agronomice, cât și cursurile industriale au luat avânt foarte frumos și an de an se țin tot mai multe.

Despre avântul care l-au luat cursurile de economie casnică (industrie de casă) și prelegerile populare, ne putem forma o idee din împrejurarea că, în iarna anului 1908—1909, adică la 10 ani după pornirea lor, s'au ținut cu concursul Statului în 472 comune din 58 comitate în total 493 cursuri de industrie casnică, la cari au participat 17473 economi și muncitori agricoli, s'au pregătit 374.898 de obiecte, pentru cari sau încasat 203.736 cor.

Cursurile acestea le-au ținut profesorii de specialitate ai Statului, diferite reuniuni agronomice comitatense, școalele de agronomie ale Statului etc. La cursuri se învață: lucrări de lem-nărie, împletitul de corfe și coșuri, legatul măturilor, făcutul per-niilor, împletitul paielor, împletitul de păpură și trestie și de rafie.

S'au format — tot din inițiativa și cu sprijinul Statului — până în iarna 1908/909 în total 75 însoțiri pentru industrie de casă cu 4669 membri și cu 6293 cote în valoare de 138.955 cor.

S'au ținut în 64 comune din 26 comitate 64 cursuri sistematice din diferite ramuri ale agronomiei cu 5720 participanți; iar prelegeri populare — în 1337 comune din 56 comitate — s'au ținut 4025 prelegeri cu 272.490 participanți.

Din aceste câteva date se poate vedea că lucrarea începută de ministerul de agricultură pentru emanciparea țăranului în timp relativ scurt a luat avânt destul de bun cu rezultate frumoase.

Paguba nu mai că, cursurile și prelegerile deși aranjate cu concursul material al ministrului de agricultură, nouă Românilor nu ne aduc nici un folos, ținându-se mai mult numai în părțile locuite de unguri și săcui și dacă totuși s'ar întâmpla să se țină undeva și în părți locuite de români, se țin în limba maghiară, pe care poporul nostru nu o înțelege și așa nu poate nici participa.

Și dacă totuși s'ar întâmpla că — constrânși oamenii de forurile administrative — ar lua parte la prelegeri, poporul trebuie să se mulțumească cu unele explicații date într'o românească cum nu se poate mai rea, astfel că nu poate să priceapă nimic. În forma aceasta, prelegerile ținute de oamenii statului au compromis mai mult cauza de cât au ajutat-o.

Un alt inconvenient mare mai au prelegerile acestea încă și prin faptul, că trimișii Statului prin fel de fel de apucături, amăgesc poporul și stăruie pentru înființarea de „cercuri de economi” (gazdaköz), promițând oamenilor cerul și pământul dacă vor intra în astfel de societăți. Se înțelege de sine, că partea cea mai mare a promisiunilor, promisiuni rămân, în schimb însă oamenii trebuie să plătească taxa prescrisă și capătă o bibliotecă ungurească și foi ungurești, pe cari nu le pot citi și — dacă sunt și românești printre ele, — acestea sunt scrise în înțelesul ideii de Stat maghiar. Se iolosesc adecă și în chestiile economice de scopurile și mijloacele lor de desnaționalizare și maghiarizare. Că astfel de cercuri de economi nu pot aduce nici un folos pentru poporul nostru, se înțelege dela sine.

În cele precedente m'am năzuit a da o scurtă descriere a dezvoltării și a stării de astăzi a învățământului agricol. A trecut prin multe schimbări și mai trece încă mereu așa că starea prezentă nu poate fi privită ca definitivă.

Reuniunea agricolă regnicolară ungară se ocupă în mod intensiv de chestia învățământului agricol și în continuu se fac propuneri și se exprimă păreri în „Köztelek” foaia oficioasă a numitei reuniuni. Așa s'a scris foarte mult în chestia înființării

unei facultăți (universitate) agricole. Nu s'a putut însă înțelege cu privire la locul unde să se înființeze. Unii sunt de părere că în legătură cu universitatea sau tehnica din Budapesta. Aci însă e greu de a câștiga moșia necesară, fără care nu se poate închipui un institut agricol. Alții cer transformarea academiei agricole din Cluj în facultate, ceea ce ar fi mai ușor de realizat; alții iar sunt de altă părere. Deocamdată înființarea unei facultăți agricole nu e altceva, de cât preocuparea unora. Vre-o hotărâre sau vre-un pas pentru realizare nu s'a făcut.

În primăvara anului 1912 s'a pornit în „Kötelek” discuție și schimbare de păreri, cu privire la transformarea școalelor civile în școale medii agronomice. Spre atingerea acestui scop, ar fi de lipsă schimbarea planului de învățământ al școalelor civile și întregirea lui cu studiile agronomice.

Înainte de toate, învățământul — în loc de cei 6 ani de până acum — ar fi de 7 ani, adică s'ar mai adăuga încă un an. Pentru predarea obiectelor speciale agronomice sunt 2 păreri și anume ca învățământul agricol să se facă în toți anii superiori, adică în clasele V—VI, iar după alții numai în clasa VII-a.

Reuniunea agr. regn. ungară, ținând seamă de ambele păreri, pentru predarea studiilor agronomice a făcut următoarea propunere :

La planul de învățământ să se țină seamă ca elevii să-și însușiască știința agricolă în așa măsură, în cât după terminare să fie capabili de a conduce economii mai mici — dela 50—100 jugăre cel mult — și să țină pas cu înaintarea agriculturii. Pentru atingerea acestui scop, la împărțirea materialului de învățământ, propune :

Învățământul agricol propriu zis, să se facă în clasele V—VII, dar introducerea să se facă deja în anii I—IV, în așa fel, în cât studiile cari servesc pentru cultura generală să se îmbine cu studiile speciale agricole; așa de pildă : la geografie să se intercaleze climatologia, la geometrie agrimensura, la fizică mecanica, la chimie cunoașterea pământului și mineralogia, la istoria naturală animalele stricăcioase și folositoare pentru economie și plante. Cunoștințele speciale agronomice s'ar preda : în anul V Agrologia (cunoașterea pământului și cultura generală a plantelor) 3 ore, Grădinărit, cultura viilor, îngrijirea vinului, pădurărit în 2 ore; total, 5 ore pe săptămână.

În anul VI. Fitotechnia sau cultura specială a plantelor în 3 ore; Prăsirea generală și nutrirea animalelor în 2 ore; Mașinile și edificările agronomice cu 2 ore; Comerțul agricol în 1 oră; Legile și administrația agricolă, Insoții agricole în 2 ore; total 10 ore pe săptămână.

În anul VII. Cultura livezilor și pășunilor în 1 oră; Prăsirea specială a animalelor, la economia de lapte și lăptării

cooperative în 3 ore ; Prăsirea animalelor mărunte (epuri de casă, pasări de casă, albine), în o oră ; Igiena : animalelor și boalele molipsitoare în o oră ; Tehnologia agricolă în o oră ; Economia rurală adică organizarea și administrarea moșiilor, contabilitate în 2 ore, și Economia națională în 2 ore ; total 12 ore pe săptămână.

Toate studiile ar fi împreunate cu demonstrații practice în muzee, laboratorii și economia școlii. Școala adecă trebuie să fie prevăzută cu economie, grădina, câmp de experiență, etc.

Evenimentele au surprins aceste planuri numai în etablon.

În noua situație a învățământului agricol din România întregită, e bine să se țină seamă de trecutul acestui învățământ, în provinciile alipite.

Aurel Cosciu :

Inspector viticol în direcția generală a agriculturii

MĂSURI PENTRU ORGANIZAREA PRODUȚIUNII AGRICOLE

Pentru ca organizarea agricolă a țării noastre să-și aibă efectul dorit, care este sporirea producției și calitatea produselor și pentru ca să putem îndesiula toată țara și să putem exporta mai mult și de calitate mai bună, este neapărată trebuință să se procedeze, în primul rând la rețierea șoselelor naționale și județene, a căror stare încarcă asăzi enorm prețul produselor, și din a căror pricină aprovizionarea producătorilor cu semințe, unelte și vite, nu se poate face niciodată la timp, cum nu se poate face la timp nici aprovizionarea consumatorilor.

Iată apoi ce ar mai trebui, ca să avem bine organizată producțiunea agricolă pentru a ajunge la sporirea ei :

I. Este recunoscut de toată lumea, că lipsa de cereale se resimte pe toate piețele Europei, și în special lipsa grâului se simte foarte mult.

Această lipsă se datorește faptului că azi nicăieri nu se mai muncеște, cum se muncеa în trecut, în special în Rusia, care era grânarul Europei ; azi se muncеște foarte puțin, așa că această țară imensă, care exporta milioane de vagoane de cereale, azi aproape nu mai exportă nimic. Urmările războiului mondial nu sunt nicăieri mai vii ca în Rusia.

România, când era o țară mică, exporta până la 200.000 vagoane de cereale ; azi, fiind România Mare, aproape că nu exportă nici cât exporta înainte de războiu.

Din cauza marelui lipse de cereale pe piețele mondiale, azi nu se mai dă mare atențiune la calitate, ci se primesc mai toate produsele în orice stare s'ar afla. De aceea cerealele noastre, și în special grâul, sunt ușoare, cu bobul mic, și pline de boale criptogamice, și corpuri streine. Ar trebui deci, ca de urgență și cât nu este prea târziu, să se facă o anchetă serioasă, prin organele agricole județene, pentru a se afla regiunile cu grâu de calitate superioară — căci se mai găsește încă, în special la fermele Statului din Ardeal, și Banat, și la particulari, unde am avut ocazie să văd, în Rațat mai rar — pentru a-l cumpăra tot ca grâu de sămânță și a-l expedia în regiunile unde se va constata de aceleași organe, că grâul a degenerat, obligând pe acci cari au asemenea grâu, indiferent dacă este mare, mijlociu sau mic proprietar, să-l vândă și să semene din cel bun. Această operațiune însă, pentru a avea un rezultat efectiv, până la finele lui August, sau începutul lui Septembrie, trebuie să fie terminată, ca fiecare agricultor să aibă în magazia sa grâu de calitate bună pentru semănat.

Va trebui chiar să se știe și de organele agricole exterioare și de centrala lor, o contabilitate sau statistică a regiunilor cărora li s'a schimbat grâul, astfel ca la fiecare trei sau patru ani cel mult să se schimbe grâul în fiecare regiune regenerându-se. Această operațiune să fie obligatorie, și să se facă tot așa cum face un crescător de vite în adevăratul sens al cuvântului, nu cum se înțelege azi după legea agrară, își regenerează rasa vitelor lui din timp în timp, aducând la crescătoria sa vite de pur sânge.

Ca să putem avea cereale de calitate superioară din toate punctele de vedere — calități fizice și chimice, cât și rezistența la boalele criptogamice — va trebui să nu ne mulțumim numai cu o singură stațiune de selecțiune, aceea a Societății Naționale de Agricultură și care nici aceea nu se știe ce mai lucrează, ci ar fi neapărat necesar să se mai creieze cât mai urgent cel puțin cinci stațiuni de selecționare a cerealelor, și în special a grâului, care se caută mai mult, până nu începe concurența rusească — în Moldova, Basarabia, Muntenia, Banat, unde există deja una pe fosta moșie a contesei de Saint Marco, stațiune de selecțiune cum nu există o a doua în țară, și care cu timpul să-și formeze substațiuni.

Înainte de războiu, Casa Rurală începuse a-și forma astfel de stațiuni, una la Dragomireștii din Vale, în jud. Ilfov, și alta în Moldova — și ar mai fi făcut și altele tot pe bază de organizație sănătoasă.

II. Ar trebui să se ia serioase măsuri ca tot grâul ce se seamănă — fie el cel care există azi, fie selecționat — să nu se bage în pământ înainte de a se da la trior și sulfata.

Aceste măsuri de triorare și sulfatare să se ia prin organele agricole, care la rândul lor să împartă sulfatul de cupru necesar, procurat de Stat, pentru această operație, învățând în același timp pe sătenii cari nu știu să prepare soluția și să execute operația de sulfatare.

Căci nu este destul să se dea ordonanțe și circulări — cum e obiceiul — cari să se afișeze la primării și în alte părți și prin cari să se spună : triorați și sulfalați grâul ; ci e neapărat necesar să se controleze dacă aceste operații s'au făcut și să se arate sătenilor de cei cari știu cum trebuie să se facă.

Nu toți micii cultivatori au azi trioare, și se mai găsesc și mari proprietari cari nu au, așa că ar fi bine ca pe bază de asociație — cooperativă, obște, sau sindicat — să li se procure pe prețuri cât mai avantajoase două-trei sau patru trioare pe comună, de care să se servească fiecare, în urma unei taxe ce s'ar plăti și care să servească pentru reparații și plata celui în sarcina căruia s'ar da pentru păstrare aceste instrumente.

III. Nu este numai chestiunea seminței care importă pentru a se obține cantitate și calitate ; mai sunt și condițiunile în care se face semănătura.

O sămânță care se seamănă pe *piele* — cum se zice în mod vulgar — adică se aruncă sămânța direct pe pământ — apoi se trece peste ea cu plugul și grapa, evident că nu va da rezultate bune, ci producția va fi mediocră sau sub-mediocră. Acest procedeu l-am văzut în Moldova, mai ales când se seamănă în porumbiște și l-am mai văzut și la unii proprietari, din Muntenia, cu pretenții de buni agricultori.

Ori, un astfel de sistem de semănat se poate clasa ca sălbatec.

Ca o semănătură să fie făcută cu adevărat în condițiuni bune este neapărat necesar ca sătenii să fie obligați ca, imediat după ridicarea recoltelor de păiase, să facă ogoare pentru ca pământul să răsuflă și să încolțească semințele de ierburi vătămătoare, iar cu o săptămână înainte de semănat, să se facă noi arături adânci, ca toate ierburile răsărite să fie îngropate cât mai adânc și apoi să se procedeze la semănat și grăpat. Aceasta pentru semănăturile de toamnă, care s'ar face cât de multe, dar ogoarele trebuie să se facă la timp ; căci ori cât de mare ar fi sceta, un pământ ogorit se poate ara și semăna în condițiuni destul de bune.

Pentru semănăturile de primăvară este imperios necesar să se oblige sătenii să facă ogoare din toamnă, ca pe timpul iernii pământul să fie în contact cu zăpada, gerul și aerul, cari îl scot în primăvară fărâmițat și ușor de lucrat.

IV. Va trebui neapărat să se ia măsuri cât mai urgente, ca prin personalul agricol, de care se dispune azi în județe, să se întocmească planuri de cultură pe regiuni, fixându-se în fiecare

regiune anual, pentru toate felurile de proprietăți, suprafețele ce trebuie cultivate din fiecare plantă, și dându-se preferință grâului, pentru a micșora astfel treptat cultura porumbului, a cărui muncă este mai grea și care e mai puțin căutată pe piețele mondiale.

V. Astăzi nu este ușor a se mai lucra într'o singură direcțiune sau alta, având la bază sancțiunile; ci va trebui să se încerce a se lucra și pe bază de concursuri și prime de încurajare, cum făcea „Casa Rurală” și cum a procedat și înainte și acum. R. M. S. care numai pe bază de prime de încurajare a reușit, și reușește să mențină cultura tutunului, care este atât de migăloasă și grea. De asemenea expozițiunile județene ar da rezultate bune.

Va trebui deci să se acorde premii de încurajare sătenilor mai muncitori și cari lucrează după prescripțiunile organelor agricole. Premiile să fie în natură — vite, unelte, semințe, etc. — iar nu în bani, căci singuri spun că au bani destui. Pentru proprietarii mijlocii și mari diplome și medalii.

Vor trebui aranjate concursuri de arături între săteni, concursuri cărora să li se dea un caracter mai solemn.

Celor leneși și celor cari nu vor să execute dispozițiunile ce se iau, să li se aplice în primul an amenzi care în al doilea an să se dubleze — și dacă ei continuă a nu asculta — să li se ia lotul; aceasta pentru micii cultivatori; iar pentru cei mijlocii și mari să se înființeze o carte neagră la comunc, în care să se treacă afișându-se și în întreaga plasă sau județ numele celui care a fost recalitrant și nu a voit să execute măsurile impuse, iar atunci când ar fi un concurs sau expoziție să nu i se permită a lua parte.

Cheltuielile poate că la început s'ar echilibra cu amenzile ce s'ar încasa, dacă încasarea s'ar executa în mod strict; iar cu timpul beneficiile Statului ar fi foarte mari, căci cultivatorii de pământ și-ar da seama că nu mai merge să muncească cum vor și ar vedea și ei rezultatele reale ce le-ar obține în urma unei munci serioase și raționale, care le-ar produce și lor mult mai mult de cât le-a produs până acum și ar beneficia și țara. În acelaș timp, premiile ce s'ar acorda i-ar stimula și i-ar ambiționa să obțină fiecare un premiu.

Anglia, ca să ajungă la rasele de animale atât de perfecționate pe cari le are, prin procedeele acestea a ajuns și le mai practică și azi.

Pentru a pune în practică cu succes această chestiune, va trebui poate un mic sacrificiu și în special răbdare.

Țările civilizate numai prin sistemul acesta au putut ajunge la o bună organizare și la sporirea producțiunii.

VI. Va mai trebui să ne ocupăm și de nevoile cultivato-

rului. Va fi necesar să se facă cercetări pe comune și în urmă: să se centralizeze pe regiuni și județe nevoile pe cari le au sătenii și ceilalți cultivatori pentru campania muncilor de primăvară și vară, ca apoi prin luna Decembrie să se înceapă primirea ofertelor, fie de instrumente agricole dela diferite fabrici, de preferință din țară, fie de semințe, fie de vite, dela diferite ferme de vază din ținuturile alipite, ca odată cu începerea campaniei de lucru cultivatorul de pământ să poată intra în posesia celor de care are nevoie, cu o săptămână sau două înainte de a începe noua campanie de lucru.

Este evident că tot ceace i se va procura cultivatorului, nu e destul să i se procure numai la timp, ci și de bună calitate și pe preț mai avantajos de cât pe piață, putându-se la rigoare face și înlezni de plată.

VII. Va trebui să se înceapă intensificarea culturii mazării, o leguminoasă a cărei muncă se execută ușor, și care nu numai că are avantajul de a îngrășa pământurile slabe, dar e și un bun aliment pentru oameni, și un aliment de predilecție pentru oi, și în plus se plătește foarte bine, fiind mult căutată mai ales în Germania.

VIII. *In ce privește chestiunea izlazurilor comunale*, despre care am mai scris și asupra cărora voiu mai reveni; ele alcătuiesc o pacoste și o jale pentru această țară, fiind o imensă cultură de scaieți.

Azi alimentația de bază a animalelor, de la noi, este iarba de pe izlaz, care în cele mai multe cazuri nu există.

Baza unei munci raționale și intensive, a pământului este vita bine hrănită.

Cum o vită hrănită la izlaz — unde nu are nimic — este slabă, și munca furnizată de ea va fi slabă. De aceea se impune o organizare serioasă a acestor izlazuri.

IX. Chestiunea organizării și sporirii producției mai este în legătură și depinde aproape pe de-a'ntregul și de organizarea desfacerii produselor cultivatorilor.

Ca cineva să aibă curajul să producă mult și de bună calitate, trebuiește să aibă posibilitatea și de a desface în bune condițiuni și cu preț produsele sale.

Ori, azi cultivatorii sunt speculați de negustorii de cereale pe-de-c-o-partă, iar pe-de-alta Statul pune tot felul de impozite pe vânzarea și exportul produselor.

S'au încercat tot felul de asociațiuni sub diferite nume: obștii, cooperative, etc., cari toate, din lipsă de oameni și din diferite împrejurări, s'au descreditat.

Pentru ca săteanul nostru, și în gener: cultivatorul de pământ de orice fel, să-și recapete încrederea în asociațiunile sau organizațiunile de Stat de astăzi, trebuie să vadă folosul lor imediat. Dacă s'ar proceda astfel ca cultivatorul să aibă prin

aceste organizații din timp tot ceiace are nevoie și în condiții de preț avantajos, dându-se și acompturile de care ar avea nevoie, pentru a nu fi obligat să-și vândă produsele atunci când este la ananghie, ci să poată aștepta prețul convenabil, ar căuta și el să-și dea mai multă osteneală la muncă și atunci și organele de conducere ar putea să-i ceară pe bună dreptate să execute obligațiunile pe care i le pune.

Pentru aceasta însă, ar trebui ca organele de aprovizionare și desfacere să înlăture intermediarii și să intre direct în contact pe de o parte cu fabricile noastre de instrumente agricole, punând condițiuni reciproce, pe cari să le aducă la îndeplinire în mod corect și o parte și alta — așa cum a făcut R. M. S., care s'a adresat la Reșița pentru aprovizionarea ei cu instrumentele agricole pe care le dă ca prime de încurajare cultivatorilor de tutun. Iar de altă parte, să intre în contact cu casele mari și serioase de export din străinătate, fără a mai trece pela așa zisi-cerealști, cari în fond sunt niște simpli intermediari, cari caută să câștige din munca altora cât mai mult.

Aprovizionându-ne dela fabricile noastre din țară, am avea folosul că s'ar înlătura diferența de valută și de transport, și la plată și la recepționare.

Pentru a se ajunge la astfel de organizație, nu putem merge de cât tot pe cale de asociație, și credem că ar fi necesar a se face *sindicalizarea tuturor claselor de cultivatori*, sindicalizare care să fie pusă sub controlul Statului — *fără a se introduce politica* — pentru a putea fi obligat să dea concursul material și moral, garantând acest mare sindicat, care va lucra și cu străinătatea.

Prin asocierea tuturor cultivatorilor se va putea face o unificare a semințelor și regenerarea lor în mod regulat, îmbunătățirea raselor de vite, etc., etc. De asemenea se va face organizarea vânzării în comun și va fi ușor să se fixeze cuantumul necesar pentru consumul intern și semănat, lăsându-se restul liber la export, se va putea împiedeca specularea cultivatorului, atunci când are nevoie de bani, dându-i-se acompturi pe produse și se va putea face un export rațional și bine organizat, care nu va putea de cât să aducă reale foloase țării.

Pentru aceasta va fi nevoie ca *băncile populare* să-și revină rolul lor adevărat dinainte de războiu și să *lase afacerile — sau mai bine zis operațiunile de speculă*.

Oricare ar fi asociațiunea care va lua ființă pe baza căruia să se facă organizarea producției agricole — fie ea obște, cooperativă, sindicat, etc., etc., — va trebui să lucreze în bună armonie și mână în mână cu băncile populare și cele de împrumut pe gaj care să furnizeze la timp creditele necesare.

Iar pentru îndrumarea și aplicarea programului de lucru enunțat mai sus vor fi necesari oameni de specialitate, **Agronomii** : care trebuie puși în felul acesta la adevărata lor meserie, dându-li-se în acelaș timp posibilitatea de a arăta și pe cale practică sfaturile și îndrumările pe cari sunt și vor fi chemați a le da cultivatorilor.

I. Max. Popovici.

Schițe zootehnice din Bavaria

Cine a străbătut Bavaria a rămas desigur încântat de diversitatea aspectelor, ce le oferă acest ținut. În Nord sunt lanuri bogate cu cereale, văi pline cu pomi roditori, și viță de vie, ce dispar treptat spre Sud, cedând locul mai mult pășunilor și livezilor, care în pitoreștile ținuturi ale Alpilor-Bavariei, rămân aproape singure.

În raport cu restul Germaniei, Bavaria e o provincie cu caracter agricol, în care 45% din populație se ocupă cu agricultura, 27% cu industria, 10% cu comerțul, iar restul cu alte ocupațiuni.

Datorită atât naturii solului și condițiunilor climaterice, cum și faptului că în această țară preponderă ză mica și mijlocia proprietate, încă de mult timp, ramura zootehnică e principala ocupațiune a populației.

O înclinație specială se observă pentru creșterea vacilor cu lapte.

După ultima statistică din 1 Dec. 1921, în Bavaria sunt 3.562.926 cornute mari (vacii, boii), adică aproximativ 75 capete pe 100 Ha. pământ folosit de agricultură. În afară de rasa Algu, care e principalul reprezentant, se mai întâlnesc rasele: Smenthal, Frankesen, Pintzgeru etc., iar în anumite regiuni, se întâlnește și rasa englezăscă Shorthorn.

Grija principală atât a oficialității, cât și a crescătorilor reprezentanți prin numeroasele societăți de creștere e îndreptată spre procurarea unui bun material pentru reproducție, în sensul de a-și putea transmite calitățile asupra descendenților, *singurii ce ne dau un criteriu exact de apreciere.*

Din cauza predominării proprietății mijlocii și mici, în multe părți ale Bavariei, mai ales mica proprietate, nu-și poate procura taurii de reproducție de o calitate superioară, din care pricină s'a simțit nevoia organizării asociațiunilor pentru procurarea și întreținerea taurilor buni, ce sunt apoi utilizați de societari.

Foarte interesante și pline de rezultate bune, sunt așa numitele „*Zuchtgebieten*”, (regiunile de creștere), în care vacile ce vor fi utilizate pentru reproducție — în medie 100 — sunt puse la muncă în toate condițiunile climaterice, spre a li se constata rezistența inimii, plămânilor și picioarelor.

Numai cele sănătoase rămân și sunt hrănite apoi bine, mai ales cu fân de lucernă, bogat în albuminoide și calciu.

Se urmărește de asemeni răspândirea adâncă a cunoștințelor de nutriție, întreținerea, construcția grajdurilor, etc.

Rezultatele obținute, sunt destul de apreciable; astăzi, vacile cu lapte cu o greutate vie de 6—700 kgr. cu o producție anuală de 2—2.500 kgr. și un procent de 3,5—4% grăsime, față de 3—400 kgr. greutate vie și o producție de 1000 kgr. cu 2.5—3% grăsime, cât aveau acum 2—3 decenii.

Astăzi, Algaul Bavarez, produce lapte nu numai pentru Bavaria, ci datorită numeroaselor cooperative, laptele e prelucrat, și sub formă de lapte condensat, unt și alte produse, care se expediază în întreaga Germanie.

Un control sistematic al laptelui — cantitatea produsă de fiecare vacă, starea sanitară, procentul de grăsime etc. — datează cam de pe la anul 1894; principiile au fost luate din organizarea Daneză.

Creșterea cailor cu tendință în prima linie, de a forma calul necesar armatei a fost grija Statului Bavarez încă de foarte multe decenii. Prin pierderea războiului și deci prin desființarea armatei regulate, astăzi acest scop e întru-câtva înlăturat; se urmărește creșterea unui cal puternic și liniștit pentru agricultură.

După statistica din 1921, sunt în Bavaria 365.000 cai, din care 980 armăsari (541 în hergheliile Statului și 339 la particulari). În același an, au fost bătute 62.289 iepe de 880 armăsari, adică 70 iepe de fiecare armăsar.

Rasele mai răspândite sunt: Pintzgau Belgă; rar se întâlnesc purul sânge englez.

Creșterea porcilor lasă foarte mult de dorit. Asociații, pentru procurarea materialului atât mascul cât și femel, cum și pentru cercetarea mijloacelor de progres, se întâlnesc destul de rare.

Oscilațiunea prețurilor foarte scăzute dinainte de războiu, cum și epidemiile ce erau foarte frecvente, au determinat în o bună parte, neglijența acestei ramuri zootehnice.

În timpul războiului și după războiu, creșterea porcilor a luat un avânt foarte pronunțat, datorit cerinței pieței interne, care a stimulat inițiativa privată.

După statistica din 1 Decembrie 1921, sunt în Bavaria 1.900.000 porci. Cele mai frecvente rase sunt: rasa de țară înobilată cu rasele englezești, rasa Corniwell și rasa jumătate

roșie, care, în ultimul timp e selecționată cu rezultate bune, în stare pură. la ferma orașului München.

Creșterea oilor, a făcut în ultimul timp, progrese foarte apreciabile, datorite atât sfortărilor depuse de numercașele societăți de creștere — a căror centrală e în München — cum și războiului, care împiedicând importul lânii, a limitat în mod fatal, cererea industriei numai la produsele interne.

Creiarea tipului numai pentru lână fiind rentabilă, se urmărește producerea tipului mare și puternic, pentru lână și carne.

Încă de mult timp a fost introdusă rasa Merinos, care e selecționată în stare pură, ori e utilizată spre îmbunătățirea raselor indigene.

Rase mai principale sunt : „Württembergische-Bastardschaf” (derivată din Merinos), Franken, Rhein, etc.

Societățile de creștere, cu ajutorul Statului, organizează foarte dese exporturi, concursuri cu premii, conferințe și cursuri pe la diferite școli de agricultură, pentru răspândirea cunoștințelor de creștere; toate sfortările converg mai ales spre procurarea materialului mascul și femel bun pentru reproducere și cu o puternică transmisibilitate ereditară.

Războiul a dat — după cum am văzut — un impuls creșterii oilor și porcilor; a dat însă o dezvoltare extraordinară de mare, creșterii iepurilor de casă, cari — datorită puterii mari de reproducere — procură un aliment destul de abundent și în de ajuns de căutat.

Întocmai ca după războiul din 1870—71, creșterea iepurilor de casă e în floare și pot zice chiar la modă în Bavaria.

Un avânt destul de remarcabil a luat și cultura albinelor, pentru produsele ce le oferă : miere și ceară.

Pentru creșterea pasărilor de casă s'au format în ultimul timp foarte multe asociații în : Erdig (pentru Bavaria de sus) și S. Höbrunn, (pentru Bavaria de jos) cu rezultate bune.

Const. C. Băicoianu.

SPICURI DIN PRESĂ, ÎN LEGĂTURĂ CU CONGRESUL AGRICOL

În „Glasul Bucovinei” No. 1471/9 Febr. 924 : sub titlul : „Un sfat însemnat” se scrie :

Un sfat însemnat și de mare folos a fost congresul agricol ce s'a ținut săptămâna aceasta la București. Și iați de ce !

România este o țară agricolă, adecă o țară în care cei mai mulți locuitori ai ei se îndeletnicesc din lucrarea pământului și al cărei venit de căpetenie și a cărei bogăție mai de seamă este pământul ei roditor.

E drept că, de când a ajutat Dumnezeu și toți Românii s'au strâns într'o singură țară, mare și frumoasă, România mai are și alte bogății. Pe lângă isvoarele multe de păcură ce le-a avut de mai înainte, s'a mai adăogat fier, cărbune, și alte bogății ce se găsesc în măruntaiele pământului. Cu ajutorul acestor bogății, România va trebui să se silească să se facă și o țară industrială, adică o țară cu fabrici, în care să se facă toate lucrurile de cari Românii au nevoie și pe cari azi le cumpărăm din țări străine, dând bani grei și mulți, an de an, peste granițe...

Dar până ce România se va schimba într'o țară industrială, adică o țară care să-și tragă o mare parte a venitului și a bogăției ei din fabrici, România este și va rămânea încă multă vreme o țară agricolă, căci pământul țării noastre e bun și roditor și poate opt din zece părți din toți camenii cari locuiesc în România, trăesc din pământ...

Cum să se facă deci, ca oamenii noștri să fie îndreptați în spre lucrul pământului cât mai bun, mai învățat și mai de folos, cum să se facă și să se direagă ca gospodăriile țărănești să fie izvor nu numai de pâine, ci și de tot felul de hrană și mâncăruri, cum să se așeze rânduelile țării, ca tot prisosul muncii și gospodăriei țărănești să fie vândut mai bine și mai cu preț și cu folos, s'au strâns oamenii pricepuți și învățați în ale pământului treburi și lucruri în congres, adică la sfat mare, în București, unde se strâng an de an, și să sfătuesc și se chibzuesc cum mai bine ar fi de făcut, ca să ajungă la scopul dorit.

La deschiderea sfatului, dată fiind însemnătatea lui cea mare, a fost față și Majestatea Sa Regele și mai mulți miniștri ai țării. Să ne ajute Dumnezeu ca sfaturile înțelepte ce se fac acolo, să ajungă cât mai repede fapte îndeplinite pentru fericirea țării și buna stare a Românilor.

In „Viitorul” 4776/9/2 : sub titlul : „Progresul Agriculturii” se scrie :

Desbaterile congresului agricol ce s'a ținut în Capitală, au învederat încă odată câtă însemnătate are pentru țara noastră această ramură de producțiune. Atât prin prezența șefului Statului, a membrilor și a personalităților de specialitate, cât și prin cuvântările rostite, s'a subliniat din nou importanța dezvoltării, organizării și progresului agriculturii, în legătură cu desăvârșirea reformei agrare.

In „Aurora” No. 83 /9 Febr, sub titlul : „In jurul Congresului Agricol” se scrie :

Congresul agricol încheiat eri, organizat de societatea agronomică a pus în discuțiune, încă odată greutățile prin care trece astăzi agricultura țării.

S'a spus la început, că ele țin de însăși fărâmițarea marei proprietăți. Acesta era argumentul cu care să încerca, un moment, stăvilirea reformii agrare. Argumentul însă a căzut repede în fața uriașei necesități a vremii, de a face din sătean proprietarul pământului pe care-l muncește. Adevărul însă nu a întârziat să iasă la iveală. Criza agricolă prin care

trecem stă tocmai în sistemul clasei oligarhice de a înțelege și de a reglementa această problemă.

Agricultura țării a suferit și continuă să sufere din toate părțile, o serie de jicniri pe care producția aceasta, cât timp era în mâinile marilor proprietari, nu le cunoscuse. Pământul, aflat în stăpânirea celor care până eri erau și conducătorii exclusivi ai statului, se bucura de un soi de imunitate pe care de când a trecut la săteni a pierdut-o.

Regimul actual însă al pământurilor este din cele mai nenorocite. .

A venit apoi nenorocita politică a grâului, pe care o ducem dela război încoace. Producătorul nu știe niciodată în ce condiții va putea să-și vândă marfa lui, dacă va isbuti sau nu să o transporte, și dacă nu cumva va fi silit să o vândă în pagubă.

Congresul agricol s'a ocupat de chestiunea unui liber regim al producției agrare și și-a exprimat dorința ca lucrul acesta să înceteze. Cu prilejul acesta s'a vorbit și de importanța cooperației în gospodăria actuală a satelor. Nu știu dacă congresul a fost sezizat de progresele și de roadele cooperației în Ceho-Slovacia, sau în Rusia.

Chestiunile în legătură cu selecționarea semințelor, cu ameliorarea rasei vitelor, cu înființarea de școli, de pepiniere, și de ferme, iarăși trebuie să-și găsească o soluție. Statul, aici are dato. ia să intervină. Și de data aceasta e, firește, nevoie de o intervenție sinceră și hotărâtă, în care reticențele și combinațiile politice de partid sau de îmbogățire a partizărilor să fie cu desăvârșire lăsate la oparte, pentru a face loc numai proprietarilor de a servi această cea mai mare sursă economică a țării.

Problema cooperației însă trebuie studiată și aplicată în legătură cu un regim stabil de libertate cât mai absolută a comerțului interior de cereale și a exportului și apoi cu problema transporturilor repezi și estine. Irigațiile făcute în vederea navigației, constituie, în această privință, cea mai bună soluție.

Căile ferate, într'adevăr, s'au dovedit pretutindeni aproape ca neputând face față nevoilor tot mai intense ale agriculturii și ale industriei. Sunt, într'adevăr, mărfuri care nu pot suporta taxele de transport pe căile ferate, sau împrejurări când și cele mai prețioase mărfuri, din cauza concurenței, nu pot fi transportate cu calea ferată. Comunicația pe apă însă, pe lângă faptul că pune la dispoziție producătorului și a consumatorului un tonaj înfinit mai mare decât căile ferate, dar face lucrul acesta și cu un preț mult mai mic.

Toate aceste chestiuni au fost puse în lumina lor adevărată și aduse la cunoștința organelor în drept, de către agronomii noștri, cu prilejul congresului agricol. Statul trebuie să le privească de aproape, și să le găsească soluțiile cele mai nimerite, pentru a nu lăsa impresia că acum, când pământul se află în mâinile țăranilor, și poate chiar tocmai pentru acest motiv, problemele agricole au conținut de a mai forma un obiect de sollicitudine pentru oamenii politici ai țării.

Săteanul, stăpân în sfârșit, pe bucdița lui de pământ, trebuie pus

în condițiile cele mai bune ale unei munci cât mai spornice, pentru a contribui la propășirea generală a țării, și a reda nevoilor obștești toată bogăția celei mai necesare munci.

*

În „Viitorul” No. 4777/10/2: sub titlul: „Congresul Agronomilor” se scrie:

Modul cum s'au desfășurat discuțiile în recentul congres agricol și marea importanță ce s'a dat acestei manifestațiuni atât de către oficialitate cât și de lumea economică și financiară, dovedește pe deplin speranța ce se pune în agricultură ca principal izvor de avuție al țării și totodată ca puternic element de refacere.

S'a afirmat astfel — în momentul când împrumutarea este înfăptuită, aducând cu ea pretutindeni regimul miciei proprietăți — că dela țăranul mic agricultor se așteaptă munca și priceperea necesară — pentru punerea în valoare a ogoarelor țării și s'au făcut înțelepte propuneri pentru organizarea acestei munci.

Moțiunea votată, sintetizând rezuliatul desbaterilor într'un mod fericit, arată totodată cât ne mai rămâne de făcut și pe acest teren. Căci atât în educația profesională a diverselor categorii de agricultori cât și în chestiunile de credit și comerț agricol, în chestiunile de organizare a producțiunii și în acele ale politicii agricole și agrare a Statului după expropriere, — suntem încă în epoca tatonărilor și este nevoie de o muncă statornică pentru a obține bune rezultate.

Congresul agricol, la care au participat M. S. Regele alături de membrii ai guvernului, a avut de rezultat că a atras atențiunea asupra tuturor acestor probleme, punând primele jaloane ale drumului ce trebuie urmat după împrumutarea. Acest drum nu trebuie să ducă la o supralicitare în chestiunea exproprierii proprietății mijlocii — cum ar vrea să creadă unele din partidele noastre politice puțin serioase — ci la organizarea sistematică a agriculturii spre o cultură intensivă și o rațională folosință a ogoarelor.

Concluziunile la care au ajuns specialiștii ce-au participat la recentul congres agricol sunt deci deosebit de importante și de ele se va ține desigur seamă atunci când se va începe reorganizarea sistematică a acestei ramuri principale a avuției naționale.

Și acest timp nu este îndepărtat.

*

În „Neamul Românesc” No. 30/10/2: sub titlul: „Situția Agricolă” se scrie:

Un frumos congres au avut agronomii noștri, cari au ținut să se consfătuiască și în acest an asupra situației agricole a țării și să avizeze la mijloacele cele mai potrivite pentru prosperarea agriculturii românești.

Anumite campanii rău-voitoare scăzuse oarecum din prestigiul acestui corp. Nu se poate face vinovată însă o breaslă întreagă — așa de bine pregătită în specialitatea sa și compusă din atâtea elemente de elită —

pentru nemernicia câtorva indivizi fără răspundere, cari au căutat să compromită opera de împrumut.

Congresul a fost dar bine venit. Chestiile agricole discutate cu acest prilej au fost pline de miez și conțin o sumă de cunoștinți în această ramură de o mare valoare științifică.

Un lucru rămânea să ne întrebăm după acesbaterile așa de laborioase, isprăvite în mijlocul mulțămirii generale: Guvernul ce zice? Va lua el de bune tot ce s'a hotărât în acest congres?

Căci nimeni nu va putea nega că obiceiul aplicat până în prezent este că una hotărâsc congresele de specialiști și alta face Guvernul.

Situația vitregă în care lasă Guvernul agricultura țării, nu ar putea fi ameliorată decât dacă opinia publică, destul de tare, ar putea impune aplicarea 'ntocmai a desideratelor agronomilor.

Dar pentru aceasta o politică națională ar trebui să frământe însăși spiritul întreg al acestei națiuni.

Din nenorocire, până la o astfel de posibilitate mai e cale!...

Loturile demonstrative

Comunicarea d-lui senator I. Trufin

In ședința dela 8 Februarie a. c. a Senatului, d. senator I. Trufin, a făcut Guvernului următoarea întrebare, la care nu s'a răspuns încă:

„Care e cauza, că legea agrară nu se aplică în cuprinsul principiilor emise de legiuitor?”

„Pentru ce art. 88, aliniatul ultim a rămas neaplicat până astăzi, deși s'a rezervat pământ sub titlul de „loturi demonstrative” aproape pe fiecare proprietate expropriată, iar în regiuni de colonizare și loturi de 25 și 50 ha., schimbându-li-se apoi denumirea după lege în loc de „loturi demonstrative” în „puncte agronomice”?”

„De ce acestor loturi, sau puncte agronomice, nu li se dă destinația legală și nu se împrumutesc pe ele oameni culți ai plugăriei, care să se așeze pe muncă, „și cu anumite obligații”, pentru a fi pildă vie noilor împrumutării, și se lasă aceste loturi ca o dihonie pentru săteni, sau se arendează pe preț de speculă, când nu le pot obține favoriții?”.

INȘTIINȚARE

Cel ce doarec a avea volumul cu lucrările congresului agricol, ținut la 4-6 Februar a. c. sunt rugați a vesti «Societatea Agronomilor» (Căsuța Poștală 85 București), trimițând tot odată 100 lei de fie-care volum. Prețul volumului se va statornicul ulterior, în raport cu numărul volumelor asigurate astfel prin subscriere.

Redacția.

SĂMÂNȚA

SOCIETATE ANONIMĂ

PENTRU SELECȚIONAREA SEMINȚELOR

BUCUREȘTI

STRADA D. A. STURDZA No. 13

Stațiune de Selecțiune

in

CENADUL - MARE (BANAT)

Produce și vinde semințe selecționate de tot felul

În special:

G R A U

VARIETĂȚI CU PRODUȚIUNE MARE, REZIS-
TENTE LA GER, LA CĂDERE ȘI LA BOALE

O V Ă Z

::: VARIETĂȚI CU PRODUȚIUNE MARE :::

PORUMB TIMPURIU, PORUMB SPECIAL
PENTRU PRODUCEREA DE NUTREȚ VERDE
SĂMÂNȚĂ DE SFECLE DE NUTREȚ

VARIETĂȚILE

„COLOS“, „SAHAROSA“ ȘI „MAMUT“

LUCERNĂ, MAZARE DE IARNĂ

Vinde produși de prăsilă

PORCI rasă Mangalița, **VACI** și **TAURI**
rasa Simmenthal

Banca Agronomilor

SOC. ANON. PENTRU DESVOLTAREA AGRICULTURII

CAPITAL SOCIAL LEI 5.000.000

Se aduce la cunoștința d-lor acționari ai Băncii Agronomilor cum și tuturor agronomilor și agricultorilor practici, mari și mici, că consiliul de administrație al Băncii Agronomilor, în baza aprobării adunării generale, a hotărât continuarea subscrierii la emisiunea II-a până la complectarea capitalului de 5.000.000 lei.

Valoarea unei acțiuni din emisiunea II pentru vechii acționarii este de lei 500 capital, 75 lei fond de rezervă și 25 lei, cheltueli de emisiune.

Acționarii vechi au drept de preferință până la 1 Octombrie 1923, având drept la o acțiune nouă pentru una veche: după expirarea acestui termen, plasarea acțiunilor rămâne la latitudinea consiliului de administrație.

Vărsământul I va fi de 30⁰⁰ adică 150 lei de acțiune; în plus suma pentru fondul de rezervă și cheltueli, adică în total pentru vechii acționari lei 225, iar pentru noii acționari lei 250. Pentru vechii acționari, ce subscriu în baza dreptului de preferință, acțiunile din emisiunea II vor fi la purtător, iar pentru noii acționari, vor fi jumătate nominative, și jumătate la purtător.

Onor. Colegi sunt rugați a subscrie cât mai din vreme. Banca înjghebând o serie de afaceri care și pentru acest an vor asigura acționarilor un dividend cât mai mare, după dividendul anului 1922 fiind 100 lei netto de acțiune iar închiderea anului 1922 se face cu un bilanț apreciat ca unul din cele mai solide a institutelor financiare din București.

Plata vărsămintelor, informațiuni, prospecte, declarațiuni de subscriere, etc., se vor face pentru provincia la cei mai cunoscuți și frunțași agronomi din județe, iar pentru Jud. Ilfov și București la sediul Băncii Agronomilor, din Strada Sfinții Voevozi 21—23.

Președintele Consiliului,

N. DĂSCĂLESCU

Director general-delegat

C. MIRONESCU

Membrii consiliului de Ad-ție:

D. PESCARU, C. MIRONESCU, I. D. IANCULESCU, TR. BULANDRA,
P. BĂDULESCU, Ing. D. IONESCU, I. POPESCU-GREACA, N. O.
POPOVICI, G. I. SAVIN, L. BURADA, CERCHEZ ORIOORIU.

CENZORI:

TH. MÂNDRU, ST. D. SPĂTARU, MARIN POPESCU, C. I. LUNGO-
LESCU, P. MORCOVESCU.